

leiderdorp

PROGRAMMABEGROTING
2022

WOORD VOORAF

Voor u ligt de begroting 2022-2025, opgesteld volgens de laatste, vastgestelde Kadernota. De begroting 2022-2025 van Leiderdorp staat onder druk. In het eerste jaar is er nog een overschot, maar in de jaren daarna een tekort. De belangrijkste oorzaak is de stijgende lasten voor jeugdzorg en WMO. Daarnaast pakt de eerste schets voor herverdeling van het gemeentefonds ongunstig uit voor Leiderdorp. Voor 2022 is de blik dan ook vooral gericht op acties van het Rijk: wordt de extra bijdrage voor jeugdhulp structureel? Helpt het Rijk gemeenten om de toenemende kosten voor WMO onder controle te houden? Hoe gaat herverdeling van het gemeentefonds er uit zien voor Leiderdorp?

Over de bedrijfsvoering is besloten het Servicepunt op te heffen. Daarvoor in de plaats komt een centrumregeling met Leiden als centrumgemeente. Leiderdorp moet eind 2021 en 2022 de nodige moeite moeten doen om goede afspraken te maken om deze vernieuwde samenwerking tot een succes te maken.

Onze organisatie gaat doorontwikkelen zodat de ambities adequaat en toekomstbestendig zijn uit te voeren. Die ontwikkeling vergt een forse en structurele investering in de kwaliteit en capaciteit van het ambtelijk apparaat.

In het sociaal domein gaan we in 2022 verder met de resultaten van de Taskforce Sociaal Domein. Er komt een evaluatie van de resultaten van het beleid na de decentralisatie (2015). We blijven bekijken, ook in regionaal verband, hoe we de stijgende kosten onder controle kunnen houden vooral bij jeugdhulp en WMO.

Na werkzaamheden voor het buitengebied rondom het Groene Hartcentrum, staat 2022 in het teken van werk aan het gebouw zelf. Hiermee komt het einde van dit project dichterbij.

Op het gebied van veiligheid houden wij de koers vast die door de raad is ingezet. Uitvoering van 'wijkgerichte handhaving', 'zorg en veiligheid' en 'ondermijning' lopen volgens plan tot december 2022. In de tussentijd werken we aan een nieuw integraal veiligheidsbeleid. Zo kan de gemeenteraad na de verkiezingen een nieuw kader met prioriteiten vaststellen en het college dit uitvoeren.

Voor nu geldt dat we de gemeentelijke handhaving professioneler maken. Door de groeiende druk op de taken van BOA's, is er de komende tijd extra aandacht welke keuzes wij als gemeente moeten maken. Het college stelt daarom komend kwartaal nieuw handhavingsbeleid vast. We zetten alles op alles om ervoor te zorgen dat inzet van BOA's effectief en efficiënt blijft.

Omdat bij zorg en veiligheid goede samenwerking belangrijk is, blijven we aandacht houden voor het sterker maken van de zorg- en veiligheidsketen. Lokaal en regionaal spannen wij ons in om een goede afstemming voor elkaar te krijgen waar zorg en veiligheid samenkomen. Wij beseffen dat een goed werkende zorg-, veiligheids- en justitiële keten belangrijk is en voor winst kan zorgen.

Binnen de veiligheid wordt ondermijning steeds belangrijker. Het aantal criminele netwerken groeit al jaren. Vaak buiten het zicht van politie en justitie, wortelen deze in de lokale samenleving. Hierbij maken ze gebruik van legale structuren en voorzieningen. De integriteit van de overheid, ondernemers en particulieren en daarmee het rechtsgevoel, onze rechtsstaat en de instituties staan onder druk. Inmiddels heeft Leiderdorp BIBOB-beleid. Hiermee worden aanvragen en personen gecontroleerd. Ook sluiten we aan bij landelijke campagnes over cybercrime en digitale criminaliteit.

Op het gebied van veiligheid houden wij de koers vast die door de raad is ingezet. Uitvoering van 'wijkgerichte handhaving', 'zorg en veiligheid' en 'ondermijning' lopen volgens plan tot december 2022. In de tussentijd werken we aan een nieuw integraal veiligheidsbeleid. Zo kan de gemeenteraad na de verkiezingen een nieuw kader met prioriteiten vaststellen en het college dit uitvoeren.

In 2022 is de nota parkeren klaar. Dit is daarmee het laatste deel van de mobiliteitsvisie. Ook is de herinrichting van de Simon Smitweg in 2022 af. Daarmee is het gehele verkeerscirculatieplan Amaliaplein met succes uitgevoerd.

Na vele jaren van discussie kunnen we na vaststelling van het bestemmingsplan Leidse Ring Noord beginnen met de herinrichting daarvan. Ook gaan we starten met de herinrichting van de Voorhoflaan, Acacialaan en Laan van Berendrecht.

Met het bepalen van de stedenbouwkundige kaders van de gebiedsvisie Baanderij kunnen we in 2022 belangrijke vervolgstappen zetten in de verandering van de Baanderij naar een toekomstbestendig woon- en werkgebied. We starten met het herijken en opnieuw opstellen van de gebiedsvisie A4. We stellen de spelregels voor bouwhoogtes (voorheen Hoogbouwvisie) vast. Dit is een belangrijk kader voor toekomstige bouwontwikkelingen op Leiderdorpse maat en schaal.

In 2021 stelde de gemeenteraad de regionale energiestrategie (RES) 1.0 vast. In 2022 werken we deze verder uit op lokaal niveau. Daarnaast start het proces richting de RES 2.0 en maken we regionaal afspraken over de warmtetransitie. In 2022 wordt duidelijk welke voorwaarden en afspraken nodig zijn om in de verre toekomst het warmtevraagstuk in de Leidse Regio (inclusief Katwijk) te kunnen oplossen.

Wat betreft klimaat zetten we stappen om tot lokale maatregelen te komen. In Leiderdorp werken we samen met inwoners om risico's in beeld te brengen van hitte, droogte, hevige buien en wateroverlast.

We ontwerpen cultuurbeleid en zetten cultuurcoach in om stichtingen en verenigingen in Leiderdorp te activeren. Versterken van kunst en cultuur in Leiderdorp verbindt inwoners, zorgt voor creativiteit en bevordert welzijn. Het draagt bij aan prettig wonen in Leiderdorp.

In 2022 gaat in het Oude Dorp en de Oranjewijk de schop in de grond. Zowel bestrating als riool zijn aan vervanging toe. Ook wordt de buitenruimte opgehoogd en opnieuw ingericht met inbreng van onze inwoners.

We willen komen tot minder restafval. Dat betekent dat beleid nodig is om dat te bereiken. Centraal staat een betere afvalscheiding en minder restafval per inwoner.

Wij bieden u een structureel en reëel sluitende begroting 2022 aan. Dat is goed nieuws. Tegelijkertijd constateren we dat de volgende jaren (nog) niet structureel sluitend zijn. Toch zijn wij van mening dat Leiderdorp een financieel gezonde gemeente is. Of we Leiderdorp ook in de toekomst financieel gezond kunnen houden, is sterk afhankelijk van de keuzes die het nieuwe kabinet moet maken.

Hoofdpijnen financiële begroting

Uitgangspunten van de provincie

Hoe de provincie onze programmabegroting beoordeelt, staat in haar begrotingscirculaire 2022-2025. Het college is van mening dat de programmabegroting 2022 voldoet aan de uitgangspunten van de provincie. En dus kan rekenen op een positieve beoordeling.

Programmabegroting 2022

De begroting 2021 en de financiële kadernota 2022-2025 vormen de basis van de programmabegroting 2022. Daarnaast bepalen verschillende mutaties het meerjarenbeeld van Leiderdorp:

- de gevolgen van de meicirculaire gemeentefonds, waarover we de raad voor de zomer informeerden;
- de gevolgen van de voorgenomen herverdeling van het gemeentefonds, zie de raadsbrief van 20 juli 2021;
- de extra middelen voor de jeugdzorg, zie ook de raadsbrief van 20 juli 2021;
- de structurele doorwerking van de budgetten voor de Wmo;
- de wijzigingen van de tarieven begraafplaats, zie de raadsbrief van 11 mei 2021;
- de doorberekening van de kapitaallasten na de actualisering van de investeringsplanning.

De lokale lasten

Elk jaar in december leggen we de tarieven ter besluitvorming aan de raad voor. Daarbij houden we rekening met het maximum dat voor sommige tarieven landelijk geldt. In 2022 stijgen de lokale lasten met de inflatiecorrectie. In de financiële kadernota stelden we deze vast op 1,7%. Daarnaast voeren we nog enkele aanpassingen door, zoals u in de paragraaf lokale heffingen kunt lezen.

Van programmabegroting 2021 naar programmabegroting 2022

De tabel hieronder laat de ontwikkeling van de begroting zien. We starten de tabel met de uitkomst van de financiële kadernota 2022-2025. In die uitkomst zijn alle mutaties van de kadernota meegenomen, met uitzondering van de verrekeningen met de behoedzaamheidsreserve.

Nr.	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
	Stand meerjarenbeeld kadernota 2022-2025	-292.464	-57.671	380.975	89.177
1	Meicirculaire 2021 Gemeentefonds	-366.636	24.711	148.971	3.481
2	Herverdeling gemeentefonds		162.500	100.000	300.000
3	Aanpak Jeugdzorg - afspraak Rijk-VNG	-1.559.000	-902.000	-818.000	-716.000
4	Aanpak Jeugdzorg - reserve sociaal domein	1.559.000	902.000	818.000	716.000
5	WMO actualisering conform TSD	0	1.200.000	1.000.000	800.000
6	WMO - reserve sociaal domein	0	-1.200.000	-1.000.000	-800.000
7	Algemene reserve	-492.962			
8	Voorziening onderhoud begraafplaats	492.962			
9	Verlaging tarieven begraafplaats	43.360	41.406	37.740	34.637
10	Voorziening onderhoud begraafplaats	-43.360	-41.406	-37.740	-34.637
11	Herberekening kapitaallasten	-489.949	-363.184	-238.356	-160.040

Nr.	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
	Stand meerjarenbeeld kadernota 2022-2025	-292.464	-57.671	380.975	89.177
12	Voorziening rioleringen	109.513	155.705	131.267	108.540
13	Egalisatiereserve reiniging	65.316	47.052	34.552	23.736
14	Organisatieontwikkeling	200.000			
15	Overige mutaties	14.436	477	-295	-14.357
16	Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds	759.784	30.410	-557.114	-350.537
	Saldo begroting 2022-2025	0	0	0	0

Financiële ontwikkelingen na de kadernota 2022-2025

1. Meicirculaire 2021 gemeentefonds

De gevolgen van de meicirculaire waren het onderwerp van de raadsbrief van 22 juni 2021. Ten opzichte van de laatste begroting bevat de meicirculaire het 4e steunpakket voor de coronacrisis (2021), is de stelpost voor de herverdeling van het gemeentefonds voor 2022 vervallen en ontvangen we compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling van 2021 op 2022. Verder is voor de aanpak problematiek Jeugdzorg in 2021 € 552.000 beschikbaar gekomen. Voor taakmutaties en het sociaal domein ontvangt Leiderdorp in 2022 € 218.000 oplopend tot een bedrag van € 244.000 in 2025. Denk voor taakmutaties aan middelen voor de aanpak discriminatie en de uitvoering van de Wet Open Overheid. De taakmutaties en de middelen sociaal domein verwerkten we budgettair neutraal. Hier tonen we de netto-ontwikkeling van de algemene uitkering. Die uitkering neemt in 2022 toe met € 367.000 maar in de opvolgende jaren leveren we weer € 177.000 in t.o.v. de bestaande meerjarenraming.

2. Herverdeling gemeentefonds

In de raadsbrief van 20 juli 2021 informeerden we de raad over de ontwikkelingen in de algemene uitkering als gevolg van de voorgenomen herverdeling van het gemeentefonds. Die aangepaste voorlopige herverdeling betekende een nadeel van € 48 per inwoner. Voor de verwerking van dit nadeel is een ingroeipad afgesproken van maximaal € 15 per inwoner per jaar. Die informatie baseerden we op het herverdeelvorschstel zoals dat voor advies is voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. In augustus volgde een actualisatie. Toen bleek het nadeel voor de gemeente Leiderdorp op te lopen van € 48 per inwoner naar € 57 per inwoner. Dat betekent dat het eventuele totale nadeel oploopt naar ruim € 1,5 miljoen in 2026. Het college heeft gezocht naar mogelijkheden om te anticiperen op de herverdeling van het gemeentefonds. Daarbij proberen we een balans te vinden tussen de onzekerheid waarmee het herverdeelvorschstel is omgeven en een behoedzaam scenario. Want we willen de 'rekening' niet volledig doorschuiven naar een volgend college. We besloten om het nadeel door het herverdelingsvorschstel voor 2023 volledig als stelpost op te nemen en de opvolgende jaren voor 50% in te boeken. Daarmee ontstaat ruimte voor een nieuw college om in te spelen op de definitieve herverdeeleeffecten met ingang van 2024. Hoewel dit buiten de horizon van deze meerjarenraming ligt, betekent dit besluit dat de stelpost voor 2026 met € 450.000 stijgt, van € 300.000 tot € 750.000.

3. en 4. Aanpak jeugdzorg

De extra middelen die beschikbaar komen voor 2022 en latere jaren lichtten we eerder al toe in de raadsbrief van 20 juli 2021. De extra middelen voor 2022 staan min of meer vast en hebben we voor 100% meegenomen in de begroting 2022. De toekenning van de extra middelen voor de jaren ná 2022 is afhankelijk van besluitvorming door het nieuwe kabinet. Ondertussen hebben het Rijk en de VNG zich gecommitteerd aan de hervormingsagenda. Het doel is een combinatie van maatregelen en een financieel kader om een structureel houdbaarder jeugdstelsel te realiseren. In het

verlengde van dat commitment is voor het toezicht op de meerjarenraming afgesproken dat we maximaal 75% van de compensatie als stelpost mogen opnemen. Tegelijkertijd is de stelpost van € 375.000 welke op grond van de richtlijn voor de meerjarenraming bij de begroting 2021 was opgenomen, vervallen. Ook is de door de raad vastgestelde taakstellende bezuiniging van € 100.000 in de nieuwe stelpost opgegaan. In de begroting 2021 na wijziging zijn de uitgavenbudgetten voor de jeugdzorg al structureel op het benodigde niveau gebracht, ten laste van de reserve sociaal domein. Daarom vloeien de extra middelen van het Rijk nu terug in deze reserve.

5. en 6. actualisering Wmo

Uit de resultaten van de Taskforce Sociaal Domein (TSD) blijkt dat de budgettaire ontwikkelingen binnen de Wmo structureel zijn. Daarom stellen wij voor om het budget voor de Wmo in 2023 structureel te verhogen met € 1,2 miljoen. Uit het rapport van de TSD blijkt ook dat er in de landelijke politiek in meerderheid draagvlak is voor een herinvoering van het inkomensafhankelijke abonnementstarief. Wij anticiperen op deze herinvoering en verwachten vanaf 2024 een geleidelijke afname van Wmo-budget met € 200.000 per jaar. We gaan ervan uit dat het Rijk ons compenseert als de landelijke politiek onverhoopt niet tot herinvoering van het inkomensafhankelijke tarief besluit.

De dekking van de budgetverhoging vinden we in de reserve sociaal domein, die dankzij de extra middelen voor de jeugdzorg weer oploopt. Als de gemeente verder geen compensatie voor de jeugdzorg ontvangt, zal de reserve sociaal domein door de budgetverhoging van de Wmo na 2025 verder teruglopen of uitgeput raken. We gaan er echter van uit dat ook de laatste 25% van de compensatie voor de jeugdzorg op enig moment ter beschikking komt. Dan zal de reserve sociaal domein ook na 2025 toereikend zijn.

7. tot en met 10. Tarieven begraafplaats

In de raadsbrief van 11 mei 2021 over de tarieven en de dekkingsgraad begraafplaats beschreven we onze voornemens. We verlagen de tarieven en bieden meer keuzemogelijkheden. Daardoor komen we meer in de richting van de regionale gemiddelde tarieven. De financiële gevolgen van het voorstel voor dekking uit de voorziening afkoopsommen onderhoud verwerkten we in deze begroting. Voor die dekking uit de voorziening voerden we eerst een ophoging vanuit de algemene reserve door, als correctie voor de opbouw van deze voorziening over de periode vóór 2017.

11. tot en met 13. Herberekening kapitaallasten

We berekenden de kapitaallasten voor de begroting 2022 op basis van de tot op heden beschikbaar gestelde investeringskredieten en de bij de kadernota geactualiseerde investeringsvoornemens. Voor zowel de lopende investeringen als voor de investeringsvoornemens bepaalden we een kasstroomprognose. Na opmerkingen van de accountant over ons planningsoptimisme stelden we het investeringsplan bij. Vooral de omvang van de verzamelkredieten die beschikbaar komen uit de beheerplannen van de openbare ruimte, bleek toereikend voor de investeringsopgave van 2021, 2022 en soms zelfs 2023. In die gevallen schoven we de investeringsvoornemens volgens de beheerplannen door naar latere jaren. Dat betekent bijvoorbeeld dat het bedrag van de beschikbaar te stellen kredieten in 2022 gehalveerd is vergeleken met de jaarschijf 2022 in de begroting 2021. Ook schuift een deel van de investeringsvoornemens 2023 door naar 2024. Als gevolg van deze aanpassingen dalen de kapitaallasten in de hele planperiode van deze begroting. Een deel van het voordeel heeft betrekking op de kapitaallasten van rioleringen en reiniging. De effecten daarvan verrekenen we met de voorziening rioleringen en de egalisatiereserve reiniging.

14. Organisatieontwikkeling

We pasten onze organisatie aan om de verbinding met de inwoner te verbeteren en het eigenaarschap van de medewerkers te vergroten. Deze organisatie aanpassing zijn we op dit moment aan het evalueren.

Om in 2022 voortvarend met de uitkomsten uit deze evaluatie aan de slag te gaan verwachten wij een incidenteel budget van € 200.000 ten behoeve van personeels- en organisatie gerelateerde uitgaven nodig te hebben. De uitkomsten uit de evaluatie zijn op dit moment nog niet definitief, waardoor een precieze invulling van het budget nog niet gegeven kan worden, maar gedacht wordt aan:

- Externe begeleiding
- Tijdelijke, incidentele, formatie op teams;
- Ontwikkelbudget voor de teams als geheel;
- Opleidingsbudget voor medewerkers.

Dit budget geeft het management de kracht om te handelen naar de uitkomsten van het onderzoek.

15. Overige mutaties

De overige mutaties betreffen kleine aanpassingen van de begroting. Zoals afrondingverschillen ten opzichte van de geraamde ontwikkelingen in de kadernota en aansluitingen op de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

16. Behoedzaamheidsreserve

De uitkomst van de financiële kadernota en de toegevoegde mutaties volgens de tabel hierboven leveren een nieuw resultaat op. Dat resultaat verrekenen we met de behoedzaamheidsreserve. Dat wil zeggen dat we in 2022 een substantieel bedrag aan de reserve toevoegen en in 2023 een klein bedrag. In 2024 en 2025 onttrekken we weer forse bedragen aan de reserve. De onttrekking aan de reserve over de periode 2022-2025 is vergelijkbaar met de uitkomst van de kadernota.

We leggen u een solide begroting voor, die meerjarig sluitend is en die rekening houdt met een geactualiseerde inschatting van mogelijke risico's.

Wij zien uit naar de bespreking van deze begroting in de raad.

28 september 2021

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

De begroting bestaat uit twee delen. Dit schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor.

In het eerste deel - de **beleidsbegroting** - werken we het beleid in drie programma's uit. De gemeenteraad stelde de indeling van de programma's en de subprogramma's op 4 juli 2016 vast. De beleidsbegroting bevat verder een hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen, een hoofdstuk overhead en paragrafen.

De programma's hebben een vaste opzet. Elk subprogramma start met een inleiding en een schematisch overzicht van de doelen en activiteiten. Vervolgens lichten we de doelen toe onder het kopje 'Wat willen we bereiken?'. De activiteiten om deze doelen te behalen, beschrijven we onder 'Wat gaan we ervoor doen?'. Een tabel met de prestatie-indicatoren sluit het subprogramma af.

De tabellen met prestatie-indicatoren volgen de opzet 2021. Niet alleen de werkelijke indicatoren van het laatste jaar (2020) staan erin, maar ook van de twee voorafgaande jaren (2018 en 2019). Zo kunt u de beoogde indicatoren voor de begroting 2022 tot en met 2025 beter vergelijken met de trend uit het verleden. De tabellen bij de programma-onderdelen 2C, 2D en 2E pasten we iets aan, omdat daar de indicatoren uit de inwonersenquête komen. De inwonersenquête vindt eens in de twee jaar plaats.

Naast de subprogramma's bevat elk programma het onderdeel 'Waar staat je gemeente'. Hierin staan de verplichte beleidsindicatoren: elke gemeente moet deze indicatoren in haar begroting presenteren. Om een vergelijking mogelijk te maken hebben die indicatoren een landelijk bepaalde eenheid, bijvoorbeeld per 1.000 of per 10.000 inwoners. Het landelijke gemiddelde fungeert als referentiewaarde.

We sluiten elk programma af met de vraag 'Wat mag het kosten?'. In een tabel presenteren we de bedragen uit de jaarrekening 2020, de begroting 2021, de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. De tabel splitst de lasten en de baten uit, de baten hebben een minteken. Ook lichten we de ontwikkeling van de begroting toe.

Na de programma's volgen de paragrafen. Hierin rapporteren we over thema's die een dwarsdoorsnede van de begroting geven. Voorbeelden zijn bedrijfsvoering, onderhoud kapitaalgoederen en het weerstandsvermogen. De wetgever stelt in het BBV zeven paragrafen verplicht.

Deel twee van de begroting - de **financiële begroting** - bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de uiteenzetting van de financiële positie en het overzicht per taakveld.

- Het overzicht van baten en lasten bevat de begrotingcijfers per programma. De toelichting gaat in op de grondslagen van de begroting, zoals vastgesteld in de kadernota. Verder brengen we in beeld of de begroting 2022 en de meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht zijn.
- De uiteenzetting van de financiële positie geeft inzicht in de ontwikkeling van de balans, het investeringsplan en het overzicht van reserves en voorzieningen.
- In het overzicht per taakveld delen we de baten en lasten in naar taakveld.

Drie bijlagen sluiten de begroting af.

